

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

Gimnazjum nr 25

na lata 2014/2015 2015/2016 2016/2017

Opracowanie:

Elżbieta Miksa

Marzena Borowczak

Gdańsk 2014

SPIS TREŚCI

I CZĘŚĆ - Istota i założenia szkolnego programu profilaktyki.

Podstawy prawne programu

II CZĘŚĆ - Cele profilaktyki

Potrzeby naszych nastolatków w zakresie profilaktyki

Charakterystyka okresu dojrzewania

Czynniki ryzyka i czynniki chroniące

III CZĘŚĆ - Działania i treści profilaktyczne

Działania skierowane do nauczycieli

Działania skierowane do rodziców

Działania skierowane do uczniów

IV CZĘŚĆ - Ewaluacja i monitoring programu

Aneks: Profilaktyka zachowań ryzykownych. Proponowane tematy godzin wychowawczych

CZĘŚĆ I

ISTOTA I ZAŁOŻENIA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

Szkolny program profilaktyki jest skorelowany z programem wychowawczym szkoły i stanowi jego uzupełnienie w odniesieniu do specyficznych potrzeb środowiska szkolnego. Zakłada on cele i zadania mające chronić młodych ludzi przed zagrożeniami, pomagać im i wspierać ich w sytuacjach kryzysowych. Szkolny program profilaktyki skonstruowany jest na cały okres pobytu ucznia w gimnazjum.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU:

Rozporządzenie MENiS z 31 stycznia 2002 r. - wprowadza zapis o podejmowaniu przez rady pedagogiczne uchwał o wprowadzeniu programu profilaktyki spójnego z programem wychowawczym.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. podaje w rozdziale 1, art. 1.1: "ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane".

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Ustawie z dnia 24 kwietnia 1997 roku o przeciwdziałaniu narkomanii

Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

Konwencja o Prawach Dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r., ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991 r. **Art. 27. 1.** "Państwa - Strony uznają prawo każdego dziecka do poziomu życia odpowiadającego jego rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, duchowemu, moralnemu i społecznemu".

Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Rozporządzenie MEN z 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół

CZEŚĆ II

CELE PROFILAKTYKI

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników niekorzystnych dla życia i zdrowia jednostki.

CEL GŁÓWNY: Ochronić ucznia przed zakłóceniami w jego rozwoju.

CELE SZCZEGÓŁOWE: Wskazują nam, w jaką wiedzę wyposażyć uczniów, jakich umiejętności życiowych uczyć i jakie postawy preferować, aby zminimalizować zakłócenia w ich rozwoju:

- Rozwijanie ważnych umiejętności interpersonalnych.
- Kształtowanie umiejętności adekwatnej samooceny i pozytywnego myślenia.
- Uczenie zachowań sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw społecznych i budowaniu własnego systemu wartości.
- Wdrażanie do umiejętności, rozwiązywania problemów podejmowania decyzji i przewidywania konsekwencji własnych zachowań.
- Wdrażanie do umiejętności radzenia sobie sytuacjach trudnych.
- Podnoszenie świadomości prozdrowotnej.
- Umiejętność planowania pracy i organizowania wolnego czasu.

POTRZEBY NASZYCH NASTOLATKÓW W ZAKRESIE PROFILAKTYKI

Projektując program profilaktyczny wzięliśmy pod uwagę uwarunkowania środowiskowe, etap rozwoju, na którym znajdują się nasi uczniowie oraz problemy w funkcjonowaniu wychowanków ujawnione w wyniku przeprowadzonej diagnozy.

CHARAKTERYSTYKA OKRESU DOJRZEWANIA

W Polsce okres dojrzewania przypada na czas nauki w gimnazjum. W tym okresie nasi uczniowie przechodzą burzliwe zmiany. Te zmiany szczególnie się uwidaczniają w wyglądzie zewnętrznym. Ale nie tylko, jest to ważny okres kształtowania się osobowości. Proces dorastania często przebiega intensywnie i nie zawsze harmonijnie. Ważną rolę zaczynają odgrywać uczucia, które cechuje labilność, przesada i nadmierna afekcja. Młodzież trudniej sobie radzi uczuciami takimi jak: lęk, gniew, wstyd, nienawiść. To sprawia, że nastolatki w trudnych sytuacjach podejmują nieprzemyślane i pochopne decyzje oparte często na podłożu uczuciowym a nie racjonalnym. Narastają problemy i konflikty. Argumenty kierowane przez dorosłych są często przez nich odrzucane i lekceważone.

Równolegle młodzież staje się coraz bardziej refleksyjna w stosunku do samej siebie. Odkrywa własną odrębność od innych, próbuje poznać i zrozumieć siebie, poszukiwane sensu własnego istnienia, swojej roli w życiu. Po prostu jest to czas kształtowania własnej tożsamości, z którym musi się uporać każdy nastolatek.

W tym okresie również młodzież odczuwa silną potrzebę akceptacji, szacunku i uznania. Szczególnie wrażliwa jest na osąd grupy rówieśniczej.

Jest podatna na wszelkie wpływy otoczenia. Jeżeli w tym etapie młody człowiek nie otrzyma wsparcia i zrozumienia może podejmować niewłaściwe decyzje, tym bardziej, że nie chce uznawać autorytetów i nastawiony jest buntowniczo do uznawanych przez społeczeństwo norm. Wtedy pojawią się zachowania uznawane przez nas za ryzykowne. Trzeba wiedzieć, że pełnią one określoną rolę w życiu młodego człowieka, gdyż umożliwiają mu:

- zaspokojenie najważniejszych potrzeb psychologicznych (miłości, akceptacji, uznania, bezpieczeństwa, przynależności);
- realizację ważnych celów rozwojowych (np. określenie własnej tożsamości, uzyskanie niezależności od dorosłych);
- radzenie sobie z przeżywanymi trudnościami życiowymi (redukcja lęku i frustracji).

CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIĄCE

Planując działania zapobiegawcze, przyjęliśmy założenie, że u podłoża zachowań ryzykownych leży wspólny zestaw czynników ryzyka i czynników chroniących. Wyróżniamy również, specyficzne czynniki wpływające tylko na określone zachowania ryzykowne. Na podstawie fachowej literatury i własnych doświadczeń uporządkowaliśmy je według następujących kategorii:

- związane z sytuacją rodzinną,
- z grupą rówieśniczą,
- z sytuacją szkolną
- oraz czynnikami osobowościowymi

CZYNNIKI RYZYKA

Czynniki ryzyka wspólne dla zachowań problemowych	Czynniki ryzyka wspólne dla zachowań agresywnych	Czynniki ryzyka wspólne dla uzależnień	Czynniki ryzyka wspólne dla obniżenia aktywności psychospołecznej
Związane z sytuacją rodzinną			

Czynniki ryzyka wspólne dla zachowań problemowych	Czynniki ryzyka wspólne dla zachowań agresywnych	Czynniki ryzyka wspólne dla uzależnień	Czynniki ryzyka wspólne dla obniżenia aktywności psychospołecznej
<ul style="list-style-type: none"> - niewłaściwe postawy rodzicielskie, - niewłaściwa pozycja dziecka w rodzinie, - nieprawidłowa atmosfera życia rodzinnego, - konflikty w rodzinie, - niski status materialny, - przewlekłe choroby rodziców, - traumatyczne przeżycia (rozwód, śmierć rodzica) 	<ul style="list-style-type: none"> - brak jasnych wyraźnych reguł, - brak rygorów lub surowa dyscyplina i niekonsekwencje, - stosowanie kar cielesnych, - dystans uczuciowy, - destruktywny stosunek rodziców do siebie, 	<ul style="list-style-type: none"> - wzór ojca, matki lub obojga rodziców palących papierosy, pijących alkohol lub zażywających środki psychoaktywne, - tolerancja rodziców wobec picia alkoholu i palenia papierosów przez dzieci, - wzorzec relacji panujący w rodzinie (zaburzona komunikacja, nie zaspakajanie potrzeb, niewłaściwe formy spędzania wolnego czasu,) - brak umiejętności wychowawczych. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak wiary w możliwości dziecka, - brak wsparcia ze strony rodziców, - brak zrozumienia dla problemów dziecka, - izolacja społeczna dziecka, - brak umiejętności rozwiązywania problemów, - przewlekłe choroby rodziców,
Związane z sytuacją szkolną			
<ul style="list-style-type: none"> - trudności w nauce, - niska motywacja do nauki, - opóźnienia programowe związane np. z leczeniem, - specyficzne trudności związane z parcjalnymi deficytami rozwojowymi, - niewystarczająca pomoc w nauce, - presja uzyskiwania wysokich wyników w nauce, 	<ul style="list-style-type: none"> - nawarstwiający się problemy w nauce, - brak interwencji w przypadku występowania agresji, - brak jasnych zasad postępowania w szkole, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak zainteresowania nauką, - wagary, - brak monitoringu wejść osób z zewnątrz, - brak interwencji w sytuacji podejrzenia nadużywania substancji psychoaktywnych i internetu, 	<ul style="list-style-type: none"> - pasywność poznawcza, - brak satysfakcji z podejmowanych działań, - poczucie bezradności wobec problemów związanych z nauką szkolną, - brak integracji w zespole klasowym

Czynniki ryzyka wspólne dla zachowań problemowych	Czynniki ryzyka wspólne dla zachowań agresywnych	Czynniki ryzyka wspólne dla uzależnień	Czynniki ryzyka wspólne dla obniżenia aktywności psychospołecznej
Związane z grupą rówieśniczą			
<ul style="list-style-type: none"> - ograniczone doświadczenia społeczne, - brak umiejętności społecznych (empatia, komunikacja), - brak umiejętności asertywnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - nieakceptowane społeczne sposoby rozwiązywania konfliktów rówieśniczych, - kontakty z grupami w których obowiązują normy i zasady nieakceptowane społecznie, - presja grupy rówieśniczej, 	<ul style="list-style-type: none"> - presja grupy rówieśniczej, - konformizm i podatność na wpływy - wejście w grupę rówieśniczą, w której norma jest picie i palenie, - 	<ul style="list-style-type: none"> - doświadczenie zranienia i urazów spowodowane kontaktami z innymi ludźmi pełnosprawnymi, - ubóstwo doświadczeń, - niechęć do nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, - brak wsparcia w grupie, - brak integracji rówieśniczej, - silna rywalizacja w grupie.
Czynniki osobowościowe			
<ul style="list-style-type: none"> - problemy emocjonalne, - nieadekwatny (zazwyczaj obniżony obraz własnej osoby), - niskie poczucie własnej wartości, - brak akceptacji własnej niepełnosprawności, - niesprecyzowane cele życiowe, - brak umiejętności radzenia sobie z problemami okresu dorastania, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak internalizacji norm i zasad społecznych - postrzeganie świata i ludzi jako zagrażających - wyuczone sposoby na sytuacje trudne, - niskie poczucie wartości, - nadwrażliwość, - niedojrzałość emocjonalna 	<ul style="list-style-type: none"> - poczucie osamotnienia - poczucie braku perspektyw życiowych, - ciekawość doznania nowego przeżycia, - brak umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, - niskie poczucie wartości, 	<ul style="list-style-type: none"> - poczucie niskiej atrakcyjności i kompetencji, - brak umiejętności organizacyjnych, - niski poziom wytrwałości i konsekwencji w działaniu, - brak wiary w sens podejmowanych działań, - brak umiejętności społecznych.

CZYNNIKI CHRONIĄCE

wspólne dla zachowań problemowych	wspólne dla zachowań agresywnych	wspólne dla uzależnień	wspólne dla obniżenia aktywności psychospołecznej
Związane z sytuacją rodzinną			
<ul style="list-style-type: none"> - postawa akceptacji i miłości - atmosfera życzliwości - poszanowanie i zrozumienia - stawianie wymagań adekwatnych do możliwości dziecka - autentyczny kontakt z dzieckiem, wrażliwość na jego potrzeby i pragnienia - prawidłowa pozycja dziecka w rodzinie, - zapewnienie podstawowych potrzeb fizjologicznych i bezpieczeństwa, - umiejętność radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, 	<ul style="list-style-type: none"> - uznawane społecznie przez członków rodziny wartości, normy i wzorce zachowań, - konsekwencja w działaniach wychowawczych, - zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i potrzeb emocjonalnych dziecka, - prawidłowe relacje między rodzicami, 	<ul style="list-style-type: none"> - negatywna postawa rodziców do picia alkoholu, palenia papierosów, zażywania środków psychoaktywnych, - modelowanie własnym zachowaniem wolnego od nałogów i od nadużywania internetu stylu życia, - umiejętność radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, 	<ul style="list-style-type: none"> - akceptacja rodziców wobec niepełnosprawnego dziecka - wspomaganie rozwoju dziecka - stosowanie wzmocnień pozytywnych - stwarzanie sytuacji do nabywania doświadczeń życiowych,
Związane z sytuacją szkolną			

<ul style="list-style-type: none"> - osiągnięcie wyników w nauce zgodnie z możliwościami, - sukcesy szkolne, - przekonanie o zależności między nauką a możliwością osiągnięcia sukcesów życiowych, - ocenianie kształtujące, - atmosfera w szkole motywująca do nauki, - aktywność poznawcza uczniów, - indywidualizacja działań edukacyjnych, - kształtowanie wspierającego środowiska szkolnego, 	<ul style="list-style-type: none"> - poczucie bezpieczeństwa na terenie szkoły i poza nią - prawidłowe relacje w obrębie zespołu klasowego, - stosowanie się do regulaminu kar i nagród obowiązujących w szkole, - modelowanie konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów, 	<ul style="list-style-type: none"> - obowiązujące w szkole normy zachowania w szkole, - osobisty przykład nauczycieli - system reagowania na wypadki picia alkoholu, palenia papierosów, zażywania środków psychoaktywnych, nadużywania internetu, cyberprzemocy, - prowadzenie profilaktyki, - modelowanie zdrowego stylu życia, - kształtowanie wspierającego środowiska szkolnego, 	<ul style="list-style-type: none"> - potrzeba osiągnięć szkolnych - docenianie przez szkołę wszelkich osiągnięć uczniów - wzmacnianie pozytywne - stwarzanie do działań w różnych obszarach funkcjonowania - bazowanie w działaniach na mocnych stronach ucznia - określanie słabych i mocnych stron ucznia, - kształtowanie wspierającego środowiska szkolnego,
Związane z sytuacją rówieśniczą			

<ul style="list-style-type: none"> - konstruktywne i bogate doświadczenia poznawcze i społeczne - dobrze rozwinięte umiejętności funkcjonowania społecznego - przynależność do grupy o pozytywnym charakterze, - integracja uczniów w klasach, - wspierające środowisko rówieśnicze, 	<ul style="list-style-type: none"> - ostrożność i krytycyzm w podejmowaniu decyzji wejścia do grupy, - umiejętność rozwiązywania problemów w grupie, 	<ul style="list-style-type: none"> - odporność na manipulację, - świadomość zagrożeń wynikających z nadużywania internetu i środków psychoaktywnych. - wspierające środowisko rówieśnicze, 	<ul style="list-style-type: none"> - pozytywne doświadczenia życiowe, - umiejętność nawiązywania i utrzymywania kontaktów z rówieśnikami, - dobra pozycja w grupie, - wspierające środowisko rówieśnicze,
Czynniki osobowościowe			
<ul style="list-style-type: none"> - adekwatna samoocena - poczucie własnej wartości i akceptacja siebie - dojrzałość emocjonalna - przyjazne nastawienie do ludzi i świata - racjonalny obraz własnych niepełnosprawności i słabości - stabilna tożsamość - sprecyzowane cele życiowe 	<ul style="list-style-type: none"> - zinternalizowane normy zachowań - umiejętność reagowania na sytuacje problemowe - szacunek do obowiązujących norm społecznych - zdolność empatii 	<ul style="list-style-type: none"> - preferowania zdrowego stylu życia - umiejętność rozwiązywania konfliktów wewnętrznych - realizowane pasje i zainteresowania - umiejętności asertywne 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzeżenie własnych możliwości mimo ograniczeń związanych z niepełnosprawnością - ciekawość poznawcza - zdolności i zainteresowania - umiejętność skutecznego komunikowania się - umiejętność autoprezentacji

CZĘŚĆ III

DIAGNOZA PROBLEMÓW

Na diagnozę środowiska szkolnego dokonaliśmy poprzez:

- obserwację zachowania uczniów,
- analizę frekwencji, ocen i uwag dotyczących zachowania ucznia,
- analizę ankiet, dokumentacji
- informacje uzyskane w wywiadach z nauczycielami, uczniami, rodzicami.

Z uzyskanych informacji wyodrębniliśmy problemy w następujących obszarach według kolejności ich występowania:

1.	Zachowania agresywne - agresja fizyczna, psychiczna (obgadywanie, obrażanie, izolowanie z grupy)
2.	Cyberprzemoc
3.	Lekceważenie obowiązków szkolnych, łamanie zasad i norm obowiązujących w szkole (nie odrabianie zadań domowych, spóźnienia, wagary)
4.	Brak kultury osobistej - lekceważenie dorosłych, rówieśników
5.	Lekceważenie zasad bezpieczeństwa (opuszczanie szkoły bez pozwolenia nauczyciela)
6.	Niski poziom aktywności psychospołecznej uczniów spowodowane nieśmiałością, brakiem wzorców i łatwym dostępem do internetu.

7.	Zachowania ryzykowne w postaci: <ul style="list-style-type: none">- picia alkoholu ,- palenia papierosów- dopalacze, narkotyki,- nadużywanie internetu
8.	Przypadki kradzieży

DZIAŁANIA I TREŚCI PROFILAKTYCZNE

Cele działań profilaktycznych są realizowane przez:

Programy informacyjno - edukacyjne.

2. Programy profilaktyczne.

3. Zajęcia alternatywne.

4. Udział w akcjach i kampaniach profilaktycznych.

5. Interwencje prowadzone w szkole i poradniach profilaktycznych wobec osób z grupy ryzyka.

6. Współprace między różnymi instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (PPP, policja, sąd, kuratorzy, fundacje, stowarzyszenie MONAR).

Tworząc program przyjęto założenia, że będzie on bardziej skuteczny jeśli będzie długofalowy oraz w jego realizację będą włączeni rodzice, nauczyciele i młodzież.

DZIAŁANIA SKIEROWANE DO NAUCZYCIELI:

WYSZCZEGÓLNIENIE:	Osoby odpowiedzialne:
Przeprowadzenie diagnozy potrzeb edukacyjnych nauczycieli w zakresie profilaktyki	dyrektor szkoły, pedagog
Zaplanowanie wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli zgodne z potrzebami i oczekiwaniami.	dyrektor szkoły
Kontynuacja współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli oraz instytucjami zajmującymi się profilaktyką.	wychowawczy, pedagog, psycholog,
Opracowanie „Biblioteczki profilaktyka” (z zestawem literatury, scenariuszami lekcji, filmami, itp.)	bibliotekarka, pedagog, psycholog,
Wspieranie nauczycieli w realizacji działań profilaktycznych.	pedagog, psycholog, doradca zawodowy

DZIAŁANIA SKIEROWANE DO RODZICÓW:

WYSZCZEGÓLNIENIE:	Osoby odpowiedzialne:
Organizacja wywiadówek, spotkań z rodzicami, na których na bieżąco rodzice dowiadują się o osiągnięciach w nauce i sposobie funkcjonowania swojego dziecka w szkole.	wychowawcy klas
Diagnozowanie potrzeb i oczekiwań rodziców w zakresie rozwijania umiejętności wychowawczych oraz zagrożeń zakłócających rozwój ich dzieci.	wychowawcy klas, pedagog, psycholog
Pedagogizacja rodziców zgodnie z wynikami diagnozy.	dyrektor szkoły, doradca zawodowy, pedagog, wychowawcy klas
Wspólna z rodzicami analiza problemów związanych z funkcjonowaniem ich dziecka w szkole.	wychowawcy klas , pedagog, psycholog

Wspieranie rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, np. nadużywanie mediów elektronicznych.	wychowawcy klas , pedagog, psycholog
Zachęcanie rodziców do systematycznej współpracy ze szkołą, np. Radzie Rodziców, udział w różnych przedsięwzięciach i imprezach szkolnych.	dyrektor szkoły, wychowawca + pozostali pracownicy pedagogiczni
Systematycznie informowanie rodziców o sukcesach uczniów, eksponowanie wytworów pracy twórczej.	dyrektor szkoły, wychowawcy, nauczyciele przedmiotów
Informowanie rodziców o działalności instytucji wspierających rozwój dziecka i rodziny. Wspieranie rodziców	wychowawcy klas , pedagog

DZIAŁANIA SKIEROWANE DO UCZNIÓW:

Działania prewencyjne	Termin wykonania:	Osoby odpowiedzialne:
Zajęcia integracyjne w klasach pierwszych (obowiązkowe), w klasach drugich i trzecich - według potrzeb	wrzesień	wychowawcy klas, pedagog, psycholog, doradca zawodowy
Zapoznanie uczniów klas pierwszych z wewnątrzszkolnym systemem oceniania oraz zasadami zachowania w naszym gimnazjum.	pierwszy tydzień września	wychowawcy klas
Utworzenie KONTRAKTU KLASOWEGO w którym określane są normy i zasady zachowania w klasie i szkole.	wrzesień	wychowawcy klas
Przeciwdziałanie przemocy. Zajęcia na temat: STOP - agresji i przemocy słownej, fizycznej i cyberprzemocy.	cały rok	wychowawca klasy, pedagog, psycholog
Włączanie i zachęcanie uczniów z całej szkoły do podejmowania i wspierania inicjatyw uczniowskich, np. Funny days, kiermasz ciast, walentynki - dzień ciepłych słów, Radio 25 FM itd.	cały rok	opiekun Samorządu Uczniowskiego, uczniowie wychowawcy klas,

Aktywizowanie uczniów do udziału w akcjach środowiskowych, np. Góra grosza, zbieranie plastikowych nakrętek dla chorej dziewczynki - Natalii, pomoc dla schroniska dla zwierząt, akcje charytatywne.	cały rok	uczniowie, opiekunowie SU i wolontariatu
Proponowanie różnych form spędzania wolnego czasu (koła zainteresowań, teatr, kino, nocki filmowe, wystawy, koncerty), zachęcanie do czynnego uprawiania sportu.	cały rok	wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów
Propagowanie zdrowego stylu życia wolnego od nałogów: papierosów, alkoholu, narkotyków, dopalaczy, nadużywania mediów elektronicznych.	cały rok	wychowawca klasy, nauczyciele, pedagog, psycholog
Wyposażanie uczniów w wiedzę na temat specyficznych problemów okresu dojrzewania (kształtowanie własnej tożsamości, zaburzenia odżywiania)	lekcje biologii, wychowania do życia w rodzinie	wychowawcy, nauczyciele biologii, wychowania do życia w rodzinie
Wzmacnianie adekwatnej samooceny i poczucia własnej wartości w codziennej pracy edukacyjnej poprzez dostrzeganie i wzmacnianie mocnych stron uczniów, eksponowanie ich sukcesów osobistych.	cały rok	wszyscy nauczyciele uczący w szkole
Pomaganie w wyborze kierunku dalszego kształcenia i zawodu.	cały rok	doradca zawodowy, wychowawcy klas,
Realizacja programu socjoterapeutycznego pt. „Porozmawiaj ze mną” - pogłębianie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.	według potrzeb, cały rok	psycholog/socjoterapeuta
Realizacja zajęć z zakresu umiejętności interpersonalnych, trening umiejętności społecznych (empatia, asertywność)	według potrzeb, cały rok	psycholog/socjoterapeuta
Rozwijanie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania problemów poprzez mediacje	cały rok	pedagog/ psycholog/ nauczyciel mediator

Działania diagnostyczne:	Termin wykonania	Osoby odpowiedzialne
- Działania diagnostyczne służące rozpoznawaniu środowiska wychowawczo- edukacyjnego klas.	wrzesień	wychowawcy, nauczyciele przedmiotów, pedagog, psycholog
- Badanie inteligencji wielorakiej oraz badanie zainteresowań uczniów klas pierwszych.	październik	doradca zawodowy,
- Okresowa analiza funkcjonowania uczniów przejawiających problemy edukacyjne - sprecyzowanie wniosków do dalszej pracy	według potrzeb	wychowawca klasy, pedagog, psycholog,
- Zalecenie przeprowadzenie specjalistycznej diagnozy, np. w poradni psychologiczno-pedagogicznej	według potrzeb	rodzice, wychowawca, pedagog

DZIAŁANIA INTERWENCYJNE	Termin wykonania:	Osoby odpowiedzialne:
Natychmiastowe reagowanie nauczycieli i pracowników szkoły na wszystkie przejawy zachowań nieakceptowanych społecznie, np. agresja, cyberprzemoc.	według potrzeb	wszyscy pracownicy szkoły
Kierowanie uczniów z poważnymi problemami do specjalistycznych poradni, np. Poradnia Psychologiczno -Pedagogiczna, Ośrodek Terapii Dzieci i Młodzieży z Rodzin Alkoholowych, MONAR, Sąd Rodzinny)	według potrzeb	wychowawca klasy, pedagog, psycholog
Kierowanie uczniów na zajęcia socjoterapeutyczne.	według potrzeb	psycholog/ socjoterapeuta
Rozmowy indywidualne z uczniami ujawniającymi problemy emocjonalne, wychowawcze, społeczne.	według potrzeb	wychowawca klasy, pedagog, psycholog

INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE SZKOŁĘ W DZIAŁANIACH PROFILAKTYCZNYCH

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1, ul. Obywatelska 1 80-259 Gdańsk	tel: 58 341 87 58
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, ul. K. Leczkowa 1A 80-432 Gdańsk	tel. 58 342 31 50
Gdański Ośrodek Pomocy Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży ul. Raclawicka 17 80-406 Gdańsk	tel. 58 347 89 30
Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Gdańsku, ul. Agrarna 2 80-298 Gdańsk	tel. 58 349 46 90

CZĘŚĆ III

EWALUACJA PROGRAMU

Za kryteria ewaluacji Szkolnego Programu Profilaktyki przyjęto:

- dokonywanie przez realizatorów programu autorefleksji i recenzji prowadzonych zajęć oraz wyciąganie wniosków w celu doskonalenia ich formy,
- weryfikację osiągniętych celów poprzez zastosowanie ankiet ewaluacyjnych,
- weryfikację osiągniętych celów poprzez obserwację i ocenę sytuacji wychowawczej środowiska szkolnego.

Zespół profilaktyczny planuje przeprowadzanie regularnych badań ankietowych dotyczących zagrożenia uzależnieniami w klasie I – ej oraz badania porównawcze pod koniec klasy III – ej.

ANEKS

Priorytetowymi zadaniami na rok szkolny 2015/2016 i 2016/2017 jest przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym, tj. agresji fizycznej, psychicznej (słownej) i cyberprzemocy.

Propozycja tematów godzin wychowawczych:

A. Przeciwdziałanie przemocy

1.	Wewnątrz szkolny system oceniania. Zasady udzielania kar i nagród. Kontrakt klasowy.	
2.	Rodzaje zachowań agresywnych:	
	<ul style="list-style-type: none"> - Rodzaje przemocy: przemoc fizyczna i psychiczna (odgadywanie, obrażanie, cyberprzemoc, izolowanie grupy). Określanie alternatywnych do agresji zachowań i działań. - Stres i umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych. - Umiejętności konstruktywnego wyrażania i odreagowywania emocji. 	
3.	Odpowiedzialność nieletnich za popełniane czyny karalne, prawne aspekty narkomanii, wychowania w trzeźwości (profilaktyka prowadzona przez Policję i Straż Miejską)	
4.	Propozycja lekcji wychowawczych opracowanych przez Fundację „Dzieci Niczyje” (www.dzieciniczyje.pl) dotyczące cyberprzemocy	
	„Lekcja Bezpieczeństwa” „Mój wizerunek online” „Przygody Fejsmena” poświęconych wizerunkowi i prywatności w sieci ze szczególnym uwzględnieniem portali społecznościowych. „Sztuka szukania” - prezentacja możliwości wyszukiwania i krytycznego weryfikowania informacji w internecie.	klasy I -II
	„W sieci” - problem cyberprzemocy, uwodzenia w sieci	klasy II - III

- „Stop cyberprzemocy” - problemowi przemocy rówieśniczej z użyciem mediów elektronicznych.	dla wszystkich klas
- „Dzień z życia” przekazanie wiedzy na temat zagrożeń płynących z nadużywania Internetu i komputera (w tym również gier, zarówno online, jak i offline).	

B. Zasady konstruktywnej komunikacji:

1.	Jak mówić, żeby nas słuchano? Kształtowanie umiejętności aktywnego słuchania i wyrażania swoich myśli, potrzeb.
2.	Czynniki wspierające i hamujące konstruktywną komunikację.
3.	Rozwiązywanie konfliktów, asertywność, etapy i sposoby rozwiązywania sytuacji problemowych, mediacja.
4.	Wzmacnianie postawy odpowiedzialności za podejmowane decyzje (reagowanie, a nie reagowanie w sytuacjach problemowych).

C. Kształtowanie umiejętności społecznych

1.	JA - w relacji z innymi (budowanie postawy prospołecznej, współpraca w grupie, budowanie zaufania, osiągnięcie celów)
2.	Wzmacnianie postawy akceptującej różnorodność - tolerancja.
3.	Budowanie poczucia własnej wartości. Budowanie pozytywnego wizerunku siebie i innych osób.

E. Uzależnienia

1.	Od środków psychoaktywnych: alkoholu, dopalaczy, narkotyków, papierosów.	dla wszystkich klas
2.	Uzależnienia behawioralne: internet, gry, zakupy, hazard. Propozycja godzin wychowawczych opracowanych przez Fundację First pt. „Stop uzależnieniom behawioralnym”	dla wszystkich klas

Biblioteczka profilaktyka dotycząca w/w problemów:

1. Porozumienie bez przemocy czyli język żyrafy w szkole, T. Widstrand, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno - Pedagogicznej, Warszawa 2005
2. Spójrz inaczej. Program zajęć wychowawczo-profilaktycznych, A. Kołodziejczyk, E. Czerniewska, T. Kołodziejczyk, Wydawnictwo ATE s.c. Starachowice 2000
3. Scenariusze zajęć z Poradnika wychowawcy, Redaktor prowadzący Małgorzata Pomianowska, RAABE Wydawnictwo Dr Josef Raabe, Warszawa 2004
4. Trudne sytuacje w gimnazjum i szkole podstawowej, Redaktor prowadzący Janusz Żmijski, RAABE Wydawnictwo Dr Josef Raabe, Warszawa 2004
5. Scenariusze zajęć dotyczące cyberprzemocy opracowane przez Fundację „Dzieci Niczyje” strona internetowa www.dziecinniczyje.pl
6. Program „Stop uzależnieniom behawioralnym” Fundacji First. www.uzaleznieniabehawioralne.pl

